

UMEÅ UNIVERSITET

INSTRUKTION FÖR CENTRUM FÖR TRANSDICIPLINÄR AI

Typ av dokument:	Instruktion
Datum:	2023-11-17
Dnr:	FS 1.1-2109-23
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2023-11-17 – 2027-12-31
Område:	Beslutsstruktur, delegation och organisation
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Instruktion för centrum för transdisciplinär AI FS 1-2703-21

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

1.	Beskrivning	3
2.	Bakgrund.....	3
3.	Instruktion	4
3.1.	Namn	4
3.2.	Syfte och uppdrag.....	4
3.3.	Organisationsform och verksamhetsperiod	4
3.4.	Organisatorisk placering och värdinstitution	5
3.5.	Organsationsenhetskod.....	5
3.6.	Styrgrupp och föreståndare.....	5
3.6.1.	Föreståndare	5
3.6.2.	Styrgruppens sammansättning, mandatperiod, sammanträdesfrekvens och beslutsförhet.....	6
3.6.3.	Styrgruppens uppgift	7
3.6.4.	Andra organ	7
3.7.	Finansiering.....	7
3.8.	Administrativt stöd	7
3.9.	Utvärdering och uppföljning	7

1. Beskrivning

Centrum för transdisciplinär AI (härefter även benämnd som ”centrumet”) syftar till att inom hela universitetet främja forskning och utbildning inom artificiell intelligens (AI), dess tillämpningar och konsekvenser, samt skapa en stark internationell forskningsprofil för Umeå universitet inom detta område som använder universitetets bredd och möjligheter till tvärvetenskaplighet.

Centrumet har inrättats av rektor den 21 december 2021, att träda i kraft från den 1 januari 2022.

2. Bakgrund

Umeå universitet har beslutat om en tioårig riktad satsning för att stärka forskning inom artificiell intelligens (Dnr: FS 1.3.2-885-19). Satsningen speglar en ambition att spela en viktig roll inom AI-relaterad forskning, utbildning och samhällsutmaningar, i samspel med andra initiativ inom AI-området. Det gäller bland annat stora nationella initiativ som Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP), i vilket Umeå universitet är ett partneruniversitet; WASP-Humanities and Society (WASP-HS), för vilket Umeå universitet är värd; Data-Driven Life Science (DDL); AI Competence for Sweden; och AI-Agendan för Sverige. Det gäller också europeiska och internationella initiativ, liksom regionala samarbeten såsom Digital Impact North, etablerat av Umeå universitet tillsammans med Umeå kommun, Region Västerbotten, Sveriges lantbruksuniversitet och Research Institutes of Sweden (RISE). Inom universitetet finns ett flertal AI-relaterade miljöer och projekt som involverar forskare från samtliga fakulteter.

Rektor utsåg 2019 en rådgivande grupp med representanter från samtliga fakulteter samt externa ledamöter, Rådet för artificiell intelligens och autonoma system vid Umeå universitet. Rådet skulle enligt sin instruktion (dnr: FS 1.1.1-1769-19) bland annat föreslå strategisk inriktning för en del av den tioåriga satsningen, föreslå en universitetsövergripande strategi för AI vid Umeå universitet samt vara samordnande för aktiviteter inom området och rådgivande hur dessa kommuniceras inom och utom universitetet. Rådet har upphävts från den 1 januari 2023 (dnr: FS 1.2.1-2441-22).

Efter förslag från Rådet för artificiell intelligens beslutade rektor den 5 oktober 2021 om strategisk inriktning för den del av universitetets riktade satsning som avser forskning om tillämpningar och konsekvenser av AI över fakultetsgränser och inom hela universitetet. Det övergripande målet är att Umeå universitet ska ha ett starkt, hållbart och universitetsomfattande ekosystem av AI-forskning som driver kunskapsutvecklingen i ledande forskningsmiljöer, bidrar till en positiv samhällsutveckling och lägger grunden för en framtidsinriktad utbildning. Detta delas upp i ett antal aspekter som utvecklas närmare i rektors beslut: (1) en stark bas inom samtliga fakulteter, (2) ledande fakultetsöverskridande forskningsmiljöer och tydliga forskningsprofiler av hög kvalitet, (3) aktivt bidrag till en hållbar samhällsutveckling samt, som ett genomsyrande perspektiv, (4) aktiv användning av hela universitetets bredd och en genuint tvärvetenskaplig profil. Satsningen ska vidare präglas av flexibilitet, långsiktig hållbarhet och höga kvalitetskrav. Som en första prioritet och en central funktion för att uppnå målen framhålls etablering av ett fakultetsöverskridande centrum, som kan tjäna som övergripande ram för satsningen. Centrumet ges ansvaret att genomföra satsningen i enlighet med den strategiska inriktning som rektor beslutat.

UMEÅ UNIVERSITET

Föreliggande instruktion anger centrumets syfte, organisation och styrning samt former för utvärdering av verksamheten.

3. Instruktion

3.1. Namn

Centrumets svenska benämning ska vara

Centrum för transdisciplinär AI

Centrumets engelska benämning ska vara

Centre for Transdisciplinary AI

3.2. Syfte och uppdrag

Centrum för transdisciplinär AI syftar till att inom hela universitetet främja forskning och utbildning inom artificiell intelligens (AI), dess tillämpningar och konsekvenser, samt att skapa en stark internationell forskningsprofil för Umeå universitet inom detta område som använder universitetets bredd och möjligheter till tvärvetenskaplighet.

Centrumet har i uppdrag att:

- utveckla en fakultetsöverskridande struktur för samarbete och synergier mellan befintliga och nya initiativ och resurser inom AI-relaterad forskning och utbildning,
- erbjuda mötesplatser, aktiviteter och stödfunktioner för att inspirera, utmana och vägleda forskare, lärare och studenter som vill utveckla AI-relaterad forskning och utbildning,
- utveckla och upprätthålla nationella och internationella nätverk och samarbeten inom AI-relaterad forskning och utbildning,
- vara en tydlig ingång för den intresserade allmänheten och externa parter samt främja samverkan med det omgivande samhället och deltagande i samhällsdebatt och policyutveckling gällande AI, samt i övrigt
- precisera och genomföra den del av universitetets riktade satsning som avser forskning om tillämpningar och konsekvenser av AI över fakultetsgränser och inom hela universitetet, i enlighet med den strategiska inriktning och de övriga villkor som rektor beslutar.

3.3. Organisationsform och verksamhetsperiod

Centrum för transdisciplinär AI ska organiseras som ett centrum.

Centrumet har inrättats av rektor efter förslag av Rådet för artificiell intelligens och med stöd av universitetets fyra fakulteter.

Dnr: FS 1.1-2109-23

UMEÅ UNIVERSITET

Vid centrumet ska det inte finnas någon anställd personal. Den personal som behövs för centrumets verksamhet ska vara anställd vid en institution, enhet eller motsvarande vid Umeå universitet och delta i centrumets verksamhet enligt överenskommelser mellan ingående parter.

Centrumet har inrättats för en verksamhetsperiod som sträcker sig från den 1 januari 2022 till den sista december 2027. Ansökan om ny verksamhetsperiod ska inkomma till rektor i god tid före innevarande verksamhetsperiods utgång, senast den 1 maj 2027. Ansökan ska baseras på en utvärdering enligt avsnitt 3.9 i denna instruktion.

3.4. Organisatorisk placering och värdinstitution

Centrum för transdisciplinär AI är organisatoriskt placerad under universitetsdirektören och administreras av Institutionen för datavetenskap (värdinstitution).

3.5. Organisationsenhetskod

Centrum för transdisciplinär AI har organisationsenhetskod 7730.

3.6. Styrgrupp och föreståndare

För centrumets övergripande styrning ska det finnas en styrgrupp och den dagliga verksamheten leds av en föreståndare.

3.6.1. Föreståndare

Den dagliga verksamheten vid centrumet ska ledas av en föreståndare som har det övergripande ansvaret för planering, ledning och samordning av verksamheten samt ekonomiansvar. Föreståndare förordnas av rektor för en definierad verksamhetsperiod och har sin grundanställning vid en institution, enhet, eller motsvarande vid Umeå universitet. Villkor inklusive uppdragstillägg samt mandatperiod fastställs genom beslut av rektor efter samråd med dekanerna. Mandatperioden för föreståndaren ska i normalfallet avse en period om fyra år, med möjlighet till omförordnande. Vid ett omförordnande för en ny mandatperiod ska en utvärdering ske där båda parter har rätt att avsluta uppdraget.

Föreståndaren rapporterar dels till styrgruppen, dels till värdinstitutionens prefekt ifråga om administration och drift av centrumet. Föreståndaren ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande regler och riktlinjer vid Umeå universitet samt med centrumets verksamhetsplan, mål och uppdrag. Föreståndaren disponerar medel inom ramen för beslutad budget. Föreståndaren fattar de beslut som inte ankommer på styrgruppen att besluta om och som följer av rektors besluts- och delegationsordning samt universitetsdirektörens vidaredelegationer.

Villkor för föreståndare och biträdande föreståndare ska sättas med utgångspunkt (exempelvis vad gäller arvoden) i dokumentet *Villkor för uppdraget som prefekt vid Umeå universitet (prefektkontrakt)*.

UMEÅ UNIVERSITET

3.6.2. Styrgruppens sammansättning, mandatperiod, sammanträdesfrekvens och beslutsförhet

Centrumet leds av en styrgrupp som utses av rektor. Styrgruppen består av åtta ledamöter enligt nedan. Styrgruppen bör sammanfalla med Rådet för artificiell intelligens och autonoma system vid Umeå universitet, så länge Rådets nuvarande uppdrag kvarstår.

Kategori	Antal
Ordförande Representant från universitetsledningen	1
Representanter för ingående parter Vetenskapligt kompetenta lärare nominerade av respektive fakultet. Har vardera en personlig suppleant.	4
Externa ledamöter Person med relevant erfarenhet från omgivande samhälle.	1
Studeranderepresentant (med fördel forskarstuderande) Utses på det sätt som studentkårerna gemensamt kommer överens om.	1
	7
Ständigt adjungerad Föreståndare. [Representant från värdinstitutionens ledning]	

Föreståndaren är huvudföredragande i styrgruppen. Det åligger föreståndaren att, efter samråd med styrgruppens ordförande, initiera och bereda ärenden inför styrgruppens sammanträden samt verkställa styrgruppens beslut. Det är föreståndarens ansvar att till styrgruppen lämna förslag på verksamhetsplan, verksamhetsberättelse, budget och bokslut.

Styrgruppen ska sammanträda minst en gång per termin och därutöver när minst tre (3) ledamöter så önskar. Styrgruppens möten ska protokollföras. Styrgruppen är beslutsför när ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande. Omröstning i styrgruppen ska vara öppen och avgörs med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden vid mötet utslagsröst. Styrgruppens mandatperiod fastställs i samband med rektorsbeslut om utseende och bör i normalfallet vara fyraårig. Styrgruppen kan inom sig utse en vice ordförande.

Villkor och ersättningar för styrelsens externa ledamöter ska sättas i enlighet med *Regler för arvoden och ersättningar vid universitets styrelser kommittéer, råd och nämnder*. En enskild ledamot i styrgruppen får maximalt förordnas för två på varandra mandatperioder om totalt åtta år.

UMEÅ UNIVERSITET

3.6.3. Styrgruppens uppgift

Styrgruppen ansvarar för verksamhetens övergripande inriktning och utveckling och ska:

- Årligen besluta om verksamhetsplan enligt universitetsdirektörens anvisningar.
- Besluta om mål för verksamheten utifrån beslutat uppdrag.
- Årligen besluta om budget enligt universitetsdirektörens anvisningar.
- Årligen besluta om verksamhetsberättelse och bokslut enligt universitetsdirektörens anvisningar.

Styrgruppen ska, genom särskilda organ enligt 3.6.4 eller på annat sätt, säkerställa grundlig vetenskaplig beredning av satsningar samt förankring hos och insyn från berörda fakulteter, institutioner, arbetsenheter och centrum.

Styrgruppens ledamöter har också som uppgift att inhämta information av betydelse för centrumet från sina fakulteter (motsv.) och andra nätverk, samt att sprida information om centrumets verksamhet.

Under uppbyggnadsfasen har styrgruppen ett särskilt ansvar att, tillsammans med föreståndare och i dialog med berörda, bygga upp och utveckla centrumets verksamhet.

3.6.4. Andra organ

Styrgruppen utser andra organ som behövs för råd eller erfarenhetsutbyte, till exempel en Scientific Advisory Board eller organ för tätare koordinering mellan fakulteterna.

Villkor och ersättningar för eventuella externa ledamöter i sådana organ ska följa dokumentet *Regler för arvoden och ersättningar vid universitetets styrelser kommittéer, råd och nämnder*.

3.7. Finansiering

Centrumet finansieras med medel från den särskilda satsning inom anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå som universitetsstyrelsen beslutat om, och ansvarar för användningen av medlen för denna satsning inom ramen för den strategiska inriktning som rektor beslutat och de övriga villkor som rektor beslutar i särskild ordning. Centrumet förväntas arbeta för att finansieringen långsiktigt även ska innefatta externa medel samt medfinansiering från medverkande parter.

3.8. Administrativt stöd

Centrumet finansierar inom ramen för egen budget sitt administrativa stöd, som tillhandahålls genom överenskommelse med värdinstitutionen eller annan institution eller enhet.

3.9. Utvärdering och uppföljning

Centrumet ska utvärderas inför beslut om fortsättning eller avveckling efter den första verksamhetsperioden. Utvärderingen ska samordnas med halvtidsuppföljningen av den riktade satsningen inom området artificiell intelligens, i enlighet med universitetsstyrelsens beslut den 9 juni 2021 (FS 1.3.2-885-19). Det innebär att utvärderingen ska genomföras under 2025.

Dnr: FS 1.1-2109-23

UMEÅ UNIVERSITET

Styrgruppens ordförande ansvarar för att utvärderingen initieras och att den rapporteras till inrättande instans och berörda parter. Utvärderingen ska inkludera en självvärdering. Självvärderingen ska fastställas av styrgruppen och ska innehålla en rekommendation om fortsatt verksamhet, avveckling eller ombildning. Rektor beslutar om ytterligare ramar för utvärderingen.

Utvärderingen tillsänds rektor för beslut om fortsättning eller avveckling av centrumet.